

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA NA LEKCJACH GEOGRAFII w KLASACH V- VIII.

Podstawa prawna do opracowania Przedmiotowego Systemu Oceniania:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej,

Statut Szkoły

Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej.

Sposoby informowania uczniów i rodziców o PZO

Nauczyciel geografii zapoznaje uczniów z PZO na pierwszych lekcjach geografii.

Wychowawcy udostępniają rodzicom PZO na wrześniowym spotkaniu.

Informacja dotyczy wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen z geografii, możliwości poprawy sprawdzianów, sposobu zaliczenia sprawdzianu w wyniku nieobecności ucznia. Informacje o zapoznaniu uczniów z PZO nauczyciel odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.

Wymagania:

1. Ocenianie uczniów na lekcji geografii dotyczy przyswojonej wiedzy, umiejętności, wysiłku włożonego w przygotowanie pracy i aktywności na lekcjach.
2. Uczeń ma obowiązek systematycznie i czynnie uczestniczyć w procesie uczenia. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy i posiadać potrzebne przybory.
3. Uczeń ma obowiązek odrabiać zadanie domowe.
4. Brak pracy domowej lub nie przygotowanie do lekcji uczeń powinien zgłosić nauczycielowi jeszcze przed rozpoczęciem danej lekcji.
5. Uczeń ma prawo jednorazowego poprawienia oceny ze sprawdzianu lub pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni od dnia oddania ocenionych prac. Nie przystąpienie do poprawy jest jednoznaczne z utratą możliwości poprawy.
6. Poprawie nie podlegają oceny z kartkówki i odpowiedzi ustnych.

7. Przy poprawianiu sprawdzianów lub ich pisaniu w drugim terminie kryteria ocen nie ulegają zmianie, a otrzymana ocena zostaje wpisana do dziennika. Przy wystawianiu oceny końcowej bierze się pod uwagę obydwie oceny.
8. Jeżeli uczeń nie pisał pracy klasowej lub sprawdzianu, ma obowiązek poddać się tej formie sprawdzenia wiedzy w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, nie później niż dwa tygodnie od momentu powrotu do szkoły.
9. Jeżeli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu lub pracy klasowej w drugim terminie, nauczyciel ma prawo sprawdzić jego wiadomości bez uzgadniania terminu
10. Uczeń pracuje w ciągu całego okresu na ocenę końcową - nie przewiduje się na koniec okresu dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych.
11. Uczeń ma prawo dwukrotnie w ciągu okresu zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy zapowiedzianych prac) bez konieczności podawania przyczyny. Ma jednak obowiązek zgłosić to przed lekcją. W przypadku nie zgłoszenia lub trzeciego nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
12. Oceny częściowe muszą być zróżnicowane pod względem wagi.
13. Przy zapisie ocen częściowych dopuszcza się stosowanie „+” i „-”

Z skali ocen częściowych usunięto: 6-, 2-, 1+

Dopuszczono następujące wartości ocen częściowych:

ocena	6	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	1
wartość	6,0	5,5	5,0	4,75	4,5	4,0	3,75	3,5	3,0	2,75	2,5	2,0	1

Oceny z testów i sprawdzianów ustala się według skali procentowej z możliwej do uzyskania ilości punktów:

stopień	skrót	procent
celujący	cel	100 % (test wagi 5) lub 95%+ zad dodatkowe
bardzo dobry	bdb	95%-85%
dobry	db	84%-70%
dostateczny	dst	69%-50%
dopuszczający	dop, dp	49%-33%
niedostateczny	ndst	32%-0%

Każda ocena cząstkowa ma swoją wagę

Forma aktywności	Waga oceny	Kolor zapisu w systemie Librus
Test kompetencji, test semestralny	5	czerwony
Sprawdzian z całego działu		czerwony
Osiągnięcia w konkursach na szczeblu przynajmniej rejonowym		bordowy
Kartkówka (2-3 ostatnie tematy)	3	zielony
Osiągnięcia w konkursach szkolnych		żółty
Odpowiedź ustna		pomarańczowy
Rozwiązywanie zadania problemowego		niebieski
Realizacja i prezentacja projektu		pomarańczowy
Aktywność na lekcji (oraz jej brak)	2	różowy
Zadanie domowe	1	granatowy
Zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy		fioletowy
Praca w grupach		fioletowy
Wykonanie pomocy dydaktycznych, prace dodatkowe		fioletowy

Metody wystawiania oceny śródrocznej i rocznej

1. Oceny klasyfikacyjne okresowe i roczne ustala się na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych ,a zatwierdza rada pedagogiczna.

2. Oceny roczne są podawane w pełnych stopniach w skali od 1 do 6.

3. Na ocenę śródroczną i końcoworoczną uczeń pracuje systematycznie, nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.

4. Ocena końcoworoczna jest średnią ważoną wszystkich ocen cząstkowych w całym roku szkolnym (wyliczana jest przez system Librus).

5. Jeżeli uczeń ma większą ilość ocen niedostatecznych niż pozytywnych to nauczyciel ma prawo obniżyć ocenę śródroczną lub końcoworoczną o 1.

6. Oceny śródroczne/końcoworoczne wystawiane są na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych

Ocena śródroczna/końcoworoczna	Średnia ważona
celujący	5,31
bardzo dobry	5,30-4,51
dobry	4,50-3,51
dostateczny	3,50-2,51
dopuszczający	2,50-1,51
niedostateczny	1,50-0

Narzędzia obserwacji osiągnięć uczniów:

1. Testy
2. Sprawdziany i kartkówki
3. Odpowiedzi ustne
4. Prace domowe
5. Zeszyt ćwiczeń
6. Udział w konkursach przyrodniczych
7. Wykonywanie pomocy dydaktycznych
8. Aktywny udział w pracach koła przyrodniczego
9. Obserwacja ucznia:
 - przygotowanie do lekcji
 - aktywność na lekcji
 - praca w grupie

Wymagania na poszczególne oceny szkolne

Wymagania uwzględniają zapisy ujęte w WZO SP 1

Celujący /6/

1. Uczeń opanował wiadomości ściśle naukowe, a ich zakres nie musi być szerszy niż wymagania programowe, potrafi treści wiadomości powiązać ze sobą w systematyczny układ.
2. Rozumie i wyjaśnia zjawiska bez ingerencji nauczyciela.
3. Samodzielnie i sprawnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
4. Stosuje poprawny język, styl, swobodnie posługuje się terminologią naukową.

Bardzo dobry /5/

1. Uczeń opanował cały materiał programowy, logicznie kojarzy wiadomości ze sobą.
2. Właściwie rozumie uogólnienia i związki między nimi, samodzielnie wyjaśnia zjawiska.
3. Potrafi umiejętnie wykorzystać wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
4. Stosuje poprawny język, styl, poprawnie posługuje się terminami naukowymi, wypowiedzi są zgodne z wymaganiami przedmiotu..

Dobry /4/

1. Uczeń opanował materiał programowy, potrafi wiadomości powiązać związkami logicznymi.
2. Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między zjawiskami oraz potrafi je wyjaśnić z niewielką pomocą nauczyciela.
3. Stosuje wiedzę w sytuacjach praktycznych z małym udziałem nauczyciela.
4. Nie popełnia błędów językowych, drobne usterki stylistyczne, język wypowiedzi umiarkowanie zwarty.

Dostateczny /3/

1. Uczeń opanował materiał programowy, ograniczony do treści podstawowych, wiadomości podstawowe potrafi powiązać związkami logicznymi.
2. Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.

3. Stosuje wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
4. Popelnia niewielkie i nieliczne błędy, wiadomości przekazuje w języku zbliżonym do potocznego, mała zwartość wypowiedzi.

Dopuszczający /2/

1. Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości programowych, wiadomości są luźno zestawione.
2. Nie rozumie podstawowych uogólnień i nie potrafi wyjaśniać zjawisk.
3. Nie potrafi stosować wiedzy nawet przy pomocy nauczyciela.
4. Popelnia liczne błędy, ma nieporadny styl i trudności w wysławianiu się

Niedostateczny /1/

1. Uczeń wykazuje rażąco brak podstawowych wiadomości programowych, nie potrafi wskazać jedności logicznej między wiadomościami.
2. Wykazuje zupełny brak rozumienia uogólnień oraz kompletną nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
3. Zupełnie nie potrafi stosować wiedzy.
4. Popelnia bardzo liczne błędy, ma rażąco nieporadny styl oraz duże trudności w mówieniu językiem literackim.

Uczniowie o rozwoju funkcji poznawczych niższej niż przeciętna.

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna uzyskują oni słabe wyniki w nauce, pomimo dużego własnego nakładu pracy a niekiedy nawet, mimo intensywnej stymulacji rozwoju. Największe trudności mają w rozumowaniu i logicznym myśleniu we wszystkich jego formach i przejawach. Poziom ich rozwoju słowno-pojęciowego odpowiada wcześniejszej fazie rozwojowej. W szczególności uczniowie ci mają problemy z :

- wewnętrzną organizacją nowo nabytej wiedzy i integrowaniem jej z już posiadaną (stąd wolne tempo uczenia się),
- generalizowaniem wiedzy oraz wykorzystywaniem jej w różnych dziedzinach,
- opanowaniem materiału o charakterze abstrakcyjnym (ze względu na bardzo słabą pamięć krótkotrwałą dzieci te zdecydowanie łatwiej pracują i uczą się na materiale konkretnym),
- umiejętnością myślenia przyczynowo-skutkowego,

- dokonywaniem porównań między zbiorami (różnicowanie i szukanie podobieństw),
- umiejętnością odróżniania cech istotnych od nieistotnych,
- dokonywaniem uogólnień, szczególnie o charakterze werbalnym.

Myślenie tych uczniów charakteryzuje: konkretyzm i mała samodzielność. Często uczą się „na pamięć” bez zrozumienia treści. Ich trudności nasilają się wraz z pokonywaniem kolejnych poziomów edukacji. **W tym przypadku konieczne jest dostosowanie osiągnięć edukacyjnych zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań. Program szkoły ogólnodostępnej jest dla nich trudny, a przede wszystkim zbyt szybko realizowany.**

Ogólne wymagania co do formy:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- odrębne instruowanie dzieci,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie.

Symptomy trudności

- trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych
- trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji)
- trudności z czytaniem i rysowaniem map geograficznych
- trudności z orientacją w czasie i w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni, obliczanie stref czasowych, położenia geograficznego, kąta padania promieni słońca itp.)
- problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobycie z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrwalać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie często oceniać prace domowe

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści:

Dostosowanie wymagań w zakresie formy może nastąpić w klasach, gdzie programowo jest sprawdzanie opanowania tej umiejętności. Widząc trudności dziecka nauczyciel może odpytać go z treści na osobności, a nie przy całej klasie, nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydząć, nie mobilizować stwierdzeniami "jak się postarasz to będzie lepiej", nie zadawać do domu obszernych treści do opanowania. W klasach starszych problem jest bardziej złożony, gdyż opanowanie wiedzy opiera się na założeniu, że uczeń umie już sprawnie czytać i ta umiejętność rzeczywiście jest niezbędna. Uczeń ma, zatem niewielkie pole manewru.

Dysleksja nie daje możliwości obniżenia wymagań jakościowych.

Polem do pracy dla nauczyciela będzie dbałość o rozwój sfery emocjonalnej takiego ucznia. Dydaktyka jest, bowiem bardzo ważna, ale jeszcze ważniejsze jest przygotowanie dziecka do radzenia sobie w życiu, a do tego dziecko potrzebuje wrażliwości, fantazji, ufności we własne siły i zdolności, niezależnie od tego, kim będzie.

Ogólne zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową:

1. **Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń**, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału).
2. Ze względu na wolne tempo czytania i pisanie wskazane jest wydłużenie czasu pracy ucznia.
3. **Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości**, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania.
4. **Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych**. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne
5. **Unikać wrywania do odpowiedzi**. Jeśli to możliwe uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany. W ten sposób umożliwiamy dziecku przypomnienie wiadomości, skoncentrowaniu się, a także opanowanie zapięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź
6. **Dobrze jest posadzić ucznia blisko nauczyciela**, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu

Symptomy trudności

- nieprawidłowe odczytywanie treści zadań tekstowych
- niepełne rozumienie treści zadań, poleceń
- trudności z wykonywaniem działań w pamięci, bez pomocy kartki
- problemy z opanowaniem terminologii
- błędne zapisywanie i odczytywanie liczb wielocyfrowych (z wieloma zerami i miejscami po przecinku)
- przestawianie cyfr (np. 56-65)
- mylenie znaków działań, odwrotne zapisywanie znaków nierówności
- trudności z zadaniami angażującymi wyobraźnię przestrzenną

- niski poziom graficzny wykresów i rysunków, nieprawidłowe zapisywanie łańcuchów reakcji chemicznych

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- naukę definicji, reguł wzorów rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzi, że uczeń będzie pytany
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań
- można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania
- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem itp.
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych
- oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.

Opracowanie: Katarzyna Fudala